

De marasmo senili : dissertatio inauguralis medica ... / auctor Ernestus Julius Otto.

Contributors

Otto, Ernest Julius, 1817-
Friedrich-Wilhelms-Universität Berlin.
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

Berolini : Typ. Nietackianis, 1843.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/fk2qzbde>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

D E

MARASMO SENILI.

DISSERTATIO
INAUGURALIS MEDICA
QUAM
CONSENSU ET AUCTORITATE
RATIOSI MEDICORUM ORDINIS
IN
ALMA LITTERARUM UNIVERSITATE
FRIDERICA GUILELMA
UT SUMMI
IN MEDICINA ET CHIRURGIA HONORES
RITE SIBI CONCEDANTUR
DIE XXVII. M. APRILIS. A. MDCCCXLIII.
H. L. Q. S.
PUBLICE DEFENDET
AUCTOR
ERNESTUS JULIUS OTTO
SILESIUS.

OPPONENTIBUS:

H. GOTHEIN, med. et chir. Dr.
R. WERNER, med. et chir. Dr.
L. HEER, med. et chir.-Dr.

BEROLINI,
TYPIS NIETACKIANIS.

ALABAMA GENERAL

STATUTES

IN THE

STATE

OF ALABAMA

AS PASSED BY THE LEGISLATURE

IN THE YEAR 1865

BY THE SENATE

AND THE HOUSE OF REPRESENTATIVES

IN SENATE

ON THE 11TH DAY OF JANUARY

1865

AT THE CITY OF MONTGOMERY

IN THE

OFFICE OF THE CLERK

OF THE

STATE

OF ALABAMA

IN WITNESS WHEREOF

I HAVE HEREunto set my hand

and the seal of the State

VIRO HUMANISSIMO

FAUTORI HONORATISSIMO

CAROLO SPRINGER,

PRAEFECTO SALTUUM LONGOBILAVIENSIIUM SUPERIORI,

AEQUE AC

AVUNCULO

DILECTISSIMO, BENEVOLENTISSIMO

ANTONIO KANERT,

PRAEDII REDEMPTORI EQUESTRI,

VIRO HUMANISSIMO

EXCELLENTISSIMO

ARON SPRINGER

MAESTRO SALTUM LONGOALANUM SUPERIOR

NEC MINUS

AVUNCULO

EXCELLENTO, BENEFICENTISSIMO

ALDINO KARET

EXCELLENTO, BENEFICENTISSIMO

PARENTIBUS
OPTIMIS, DILECTISSIMIS
QUE AD CINERES SUMMA PIETATE COLENDIS

HASCE

STUDIORUM PRIMITIAS

GRATISSIMO ANIMO

D. D. D.

AUCTO

PROOEMIUM.

---

in vasto rerum medicarum ambitu circumspiciens
tu haesitavi, quamnam rem tironis viribus exiguis
liqua ex parte respondentem eligerem. Quum au-
tem ante nonnullos menses cum praeceptore, viro
de rebus medicis meritissimo, sermonem de morbis
senilibus conferrem, auctor is mihi exstitit, ut ma-
ximi senilis retractandi consilium inirem et ad hoc
morbi genus, quo me etiam mea quaedam voluntas
perre videretur, animum intenderem. Varia itaque,
quae hucusque innotuerunt et in variis libris dia-
gnosisque dispersa inveniuntur, colligere et componere
studui: nam bene sciebam, medicinae tironem dis-
sertationem conscribentem, vix novi quid prioribus
omissionibus adjicere valere: experientia enim propria de-
fuit. Te vero, L. B., oro rogoque, ne in hoc li-
ello judicando severe agere velis, sed ut primitias

meorum studiorum cum ea indulgentia et benevolentia excipias, qua sola sperare mihi licet, studium et voluntatem probatum iri, quibus, cum vires deficerent, in hoc opusculo conscribendo tenebar.

Ita autem in morbo illo tractando versabor ut primo eum, praeceuntibus optimis scriptoribus et natura ipsa duce, describam: deinde diagnosin, aetiologiam, exitum et prognosin explanem, ac postremo medendi methodum huic aegritudini aptam ac consentaneam exponam.

Ceterum eleganter et nitide ea scribere non potero, quia res medica ipsa vetat: quare si cujusquam hic aures magis vel religiosae vel delicatae offendant, excusationem habebo.

CAP. I.

Omnis vitae cursus in duplicem epocham, in eam incrementi sive evolutionis atque illam decrementi seu involutionis dividi potest. Periodum evolutionis opponimus illi involutionis, inter quas culmen, efflorescentia vitae versatur. Quae aetas multis apparuit cen longa periodus sine immutatione, atque propterea aetas consistens sive status appellabatur. Aristoteles jam diviserat vitae cursum in juventutem, statum et senectutem. Consistentia autem in natura non reperitur, singulare organon continuo fluxu vel ascendit vel descendit; homo nascitur, ad perfectissimam sui formationem provehitur tumque retrogreditur, donec ad ultimum decrementi punctum, ad mortem perveniat: quare praeferendum esse mihi videtur, illud spatium inter evolutionem et involutionem positum nec aetatem consistentem nec statum, sed efflorescentiam nominare. Quo igitur temporis puncto ad summum et perfectissimum est perventum, eo magnus retroformationis processus il-

lico incipit, eadem per stadia regrediens, per quae formationis processus sursum tetendit. Somatica pars organismi deterior fit et cum ipsa antitypus ejus, organismus virium. Qua ratione corporeum concidit, ea quoque reliqua omnia suum in interitum propendent; aliud systema et organon post aliud pedetentim relabitur; functiones et facultates a naturali suo tenore vehementissime aberrant; intereuntibus genitalibus interit facultas procreandi et collabentibus organis sensuum et cerebri collabitur etiam spiritus. Et revera ne una quidem functio ac facultas deprehenditur, quae non mire prolapsa sit et debilitata. Nervi et vasa, processus alveolaris, testiculi et ovarium saepe omnino dispareunt, organorum alia tabescunt, velut musculi; alia in substantiam prorsus aliam degenerant, videlicet ossificatione aut alia immutatione. Lubricitas, expansio et turgor partium imminuuntur; augetur rigiditas. Ossa fiunt porosiora, fragiliora, abbreviantur resorptione; musculi evadunt tendinosi et debiles (1), membranae vasaque ossea; corrugantur viscera. Inde tabes rugosusque senum adpectus, ingentes cutis plicae sub mento, in mammis et abdomine, sulci et foveae in facie, collo ac membris

---

(1) Musculorum omnium, ait Haller l. c. summa est debilitas, ut amisso usu domus in cubiculum, inde in lectulum se recipere cogantur, sustinendo corporis impares. Hinc omnia animalia vetula torpida, etiam alacer canis et bellicosus leo.

extremis. Artus incipiunt contremiscere, corpus proceritatem amittit et habitum, contrahitur, dorsum curvatur, femur, genua pedumque articuli inclinantur et formant angulos (1).

Et hoc est temporis spatium, quo morbus noster vulgo oriri solet; quamquam etiam in vitae efflorescentia, ut infra exponere conabimur, ille status non raro invenitur. —

Temporibus praeteritis, praesertim illis, ubi florebat systema Brownianum, de voce marasmi petulanter agebatur. Omne mortis genus, ubi etiam processus praecierat non morbosus, ubi vita sine organorum mutatione quasi necessaria vitae sequela, finis processus vitalis sine laesione organi cujuscumque vel systematis, exstinguebatur, nomine marasmi senilis insigniri solebat. Semper vero laesio, mutatio organi vel systematis alicujus demonstrari potest: internum quidem momentum in aetate provectiore situm est, sed eadem non est mortis causa proxima, quippe tantum efficit, ut organi massa mutetur. Sic senes morbis characteris asthenici et cachectici, ossificationibus arteriarum, cordis, apoplexia, paralyti, asthmate tum sicco tum humido, sphacelo, scirrho intereunt; et hi omnes et multi alii morbi, aetatem provectiorem concomitantes, a medicis illo-

---

(1) Redeunt in se ipsos senes, et statura minuitur atque spina antrorsum inclinatur et ossa paene pollice breviora et artus undique minores fiunt. Haller Elem. physiol. l. 1.

rum temporum nominabantur »marasmus.« Ex eorum opinione nil est aliud marasmus, quam decrementum ipsum et ab ipso non diversum, successivum occidium vitae, non vegetativae solum, sed et animalis, quod successione evolutionum, decurrente vita, normae ergo conformiter, provocetur. — Galenus (1) dicit, marasum, sit liceat diuturnus morbus, ad nosologiam non spectare, quoniam normalis sit, sed ad physiologiam, cujus sit, non tantum primi, sed et alterius vitae dimidii evolutiones docere et moderari. — Qua in re Hovenius (2) praeter alios consentit. — Sic Malfatti marasum vocat morbum constitutioni senili convenientem, morbum, qui valetudini sit finitimus, quod tantum morbo sanetur, sicut omnes alios in se recipiat. Henke marasum senilem perhibet sensim progredientem tabem et extinctionem vitae vegetabilis, animalis et humanae in organismo humano, et eum appellat statum normalem.

Quae vero vis alia in his marasmi definitionibus inest, atque ejus aequatio cum mutationibus omnibus, quas involutionis periodus secum fert? Morbi

---

(1) Galenus de marasmo C. IV. et de sanit. tuenda L. VI C. IV.

(2) Cf. ejusd. Handbuch der practischen Heilkunde Bd. III §. 187. "Die Auszehrung der Alten (Marasm. senil.), ist keine eigentliche Krankheit, sie ist die natürliche Folge des Alters und daher vielmehr Gegenstand der Physiologie als der Pathologie."

senii plurimi comprehenderentur hac non satis determinata definitione. Naturalis senii mors sine declinatione organorum a statu normali non invenitur, et valde distinctae sunt conditiones, quae aetatem organismi senilis evertunt.

Illam vocem finibus inclusisse, inprimis illustrissimo Schoenlein debetur laus; rei nondum satis cognitae attulit lumen, ita sub marasmo ille tantum status morbosus, ubi labes organismi universi proficiscatur ex systemate chylopoëseos, intelligatur. Sicuti in asthmate senili atrophia ex pulmonibus et in hydrocephalo senili e cerebro oritur, sic in morbo nostro ex systemate chylopoëtico, e ventriculo.

CAP. II.

In hominibus marasmo senili afflictis observantur symptomata haecce: appetitus ciborum eorumque concoctio imminuta sunt et depressa ob ventriculi vires remissas; lingua tamen pura nec mucositate obiecta, interdum e rubro candicans et sicca; paululum tantum alimentorum assumere et plurimum quidem magis fluidorum quam solidorum possunt. Aegroti accusant cardialgiam nec raro evomunt res, quas capiunt, integras. Regio ventriculi atque abdomen est molle, non tumefactum et initio plerumque doloris expers. Functiones ferme omnes, item etiam excretiones admodum male tardeque procedunt, ex-

cretaque a propria sua indole et habitu valde aliena reperiuntur. Excretio alvi imminuta hujusque molestia segnities, imo obstipatio ad multos dies succedit, donec plena faeces excernendi impotentia sequitur. De urina idem. Transpiratio insensibilis, cujus tanta est ad corporis incolumitatem tuendam potestas, mirifice, ut ex arida cute facile potest colligi, est oppressa. Pulsus arteriarum sunt parvi, tardi, debiles et vacui, ne multa, conditione miserabili; infraeta est enim cordis, gravissimi illius instrumenti et totius quasi corporis rectoris vis et actio. Aegrotus modo frigore modo ardore vexatur. Planta pedis et vola manus ardent, in genis posita est rubedo circumscripta. Somnus idoneus deficit, accedunt vigiliae, quamquam interdum aegroti permultum dormire dicuntur (1). Postremo, ad summum scilicet gradum malo evecto, existit febris hectica, superstitem vitae vim et corporis laticem plane exhauriens ac mortem denique adducens. Sub his symptomatibus vires conficiuntur et residuum vitae ultimum exstinguitur, sicut flammula languida lucernae non amplius oleo nutritae. Interdum, parte vitae nutritivae labente, irritabilitas systematis nervo-

---

(6) Tic Haller enarrat, Moivre, suum in academia scientiarum antecessorem, annos LXXXVIII vixisse, et ultimo anno die quoque XX, horas dormiisse, adeoque tantum quatuor vigilasset dormientemque vivere desiisse.

um et psyches in ultima periodo mirabiliter augetur.

Ejusmodi senes sunt morosi, sensibiles, iracundi, sibimet ipsis et proximis oneri. In quo etiam profertur lapsus energiae mentis et animi sibi constantis firmique, quod attinet universam vitae regionem; senex sui ipsius imperio minus obsequitur et facile omnibus externis afficitur et regitur. Cerebri — solis corporis — facultas sensim imminuitur, et pari passu emoritur identitas unitatis et universalitatis, personalitatis et idearum. Rursus obdormiscimus. Non amplius nobis et mundo consentimus. Nobis ita animo est, quasi non satis simus omnino recreati, quasi nebulae nos pessumdent, quasi erebro et capite simus instricti.

Sed haec hactenus de imagine ex marasmo senili laborantium, quippe quae nobis luculentissime aberrationem a statu pristino et ad interitum prostrationem ostendat.

Post mortem invenitur ventriculi volumen, ut omnino in marasmo, valde contabuisse, saepe tantum ambitu intestini duodeni. Vulgo ventriculus ad illum gradum coarctatus est, ut vix pomum, imo vum in se capere possit. Dum in marasmo in senili ejusdem tunicae sunt tenuissimae, emollitae, in senili contrarium observatur: tunicae sunt contractae, solidae. Nonnulli quidem contendunt, eas esse etiam interdum tenuatas; tenuatio tamen vulgo

contrarium statum, scilicet dilatationem atonicam cavi ventriculi secum fert. Saepe tunicae sunt complures digitos densae; tunica cellulosa et fibrosa nonnunquam cartilagineae indolis. Etiam mucosa in singulis casibus emollita esse dicitur. In individuis praecipue in iis, qui novissimis temporibus dolores in regione ventriculi perpassi sunt et vomitus habuerunt, tunicam mucosam rubefactam invenimus saepe submoveri potest aequae ac in illis, qui morte per famem consequuta perierunt: quod auctor Hunter ex solutione tunicae ventriculi mucosae tanquam se ipsum ventriculus concoquere studuisset, oriri traditur. Quae quidem symptomata rarius observantur atque etiam varietatem in tractando postulant. —

De marasmi senilis cognitione nil paene dicendum, quum haec affectio in sensus incurrat. Diagnosin igitur est facilis. Tantum vero monendum est, illum mutari posse cum carcinomate vel ventriculi fungo medullari, qui etiam proVectioris modae aetatis esse videtur. Ab initio tamen major minorve dolor aegrotum vexat, tam sponte quam e impressione exortus; vomitus est crebrior et constantior, cibi vomitione redditi propriae sunt qualitatis, mali odoris, relinquunt massam sedimento putus e fabis coffeae cocti similem, quod idem non raro in alvi excretionibus observatur; continens perosis, cardialgia adest propter tunicae mucosae de-

organisationem. Praeterea in illo ventriculi fungo medullari diarrhoea, in marasmo senili autem alvi obstructio praevalet.

Singula mala, quae videantur praecipue senibus esse decrepitis familiares esse et marasum adeo senilem semper paene concomitari, persequi eorumque cum marasmo senili arctissimum nexum demonstrare, vetat hujus libelli circumscriptio: itaque statim ad causas morbi nostri investigandas accedamus.

CAP. III.

Possunt marasmi senilis duae species constitui. Alter ipsa aetatis longinquitate et cum ea conjuncta defectione virium vitalium, praesertim in systemate chylopoëseos adducitur. Alter praemature aut casibus fortuitis, aut morborum saevitia, eorum defectione et perversis curationibus, aut denique hanc inordinato vitae usu omnis generis invehitur. Quem beat. Hufeland nuncupat marasum senilem factitium.

Veteres, imprimis Stoici, Plutarcho teste, marasum a caloris defectu derivarunt. Qua opinione etiam Aristotelés (1) ducebatur. Galenus (2) factitium cordis esse causam putabat. Eadem in opi-

(1) Lib. de respir. Cap. 17, lib. de senectute Cap. 4.

(2) Lib. de marasmo Cap. 1.

nione fuit Aretaeus, veteresque Aegyptii arbitrati sunt, cor quotannis primo vitae dimidio auctum, deinde quadrantem augeri, minui vero tantumdem posteriore. Nonnulli marasmi veram causam in quibusdam proprietatibus conditionibusque corporis humani quaerentes, quum animadvertissent, illius corporis partes solidas progrediente aetate magis magisque rigescere, istam praecipue in nimis auctae harum partium rigiditate posuerunt. Sic J. OSTER-SCHACHT in oratione inaugurali, qua senile fatum in evitabili necessitate ex humani corporis mechanismo sequi demonstratur. Haller malum derivat a firmis partibus frictione detritis, id quod modo humorum circuitu, modo musculorum motu fiat. elem. physiol. enim ait: »causa destructionis est perpetua extensione et retractione, quae fit in singulo pulsu, centies millies intra singulos dies, quum motu etiam metalla adteruntur; deinde a frictione partium fluidarum ad consistentes etc.« Gaubius quoque, praeteriti temporis pathologus acutissimus ejusdem sententiae est, ut sequentia ejus verba satis probant: »senectus, morbus naturalis, solidorum siccitate, feculenta humorum inertia, vi vitae faescente mortem naturalem necessario inducit.« Sömmerring opinioni a Wathson prolatae, ex qua oriatur marasmus obstructione ductus thoracici, contradixit. Secundum Sundelin nascitur marasmus ex defectu vitalis energiae in systemate arteriarum

n quarum finibus plastica materies deponitur, ex
 successivo hujus factoris propriae reproductionis
 interitu. Alii rationem marasmi in vasis clausis, in
 lucescente vasorum lymphaticorum systemate quae-
 sierunt. — Si autem marasmus vere oriri debet, in-
 terna momenta non sufficiunt, sed etiam externa
 requiruntur: inimicus impulsus in digestionis organa,
 lum ventriculus, praesertim iterum ac saepius, obrui-
 ur cibis. Saepe effici marasmm Schoenlein
 licit rationibus medendi valde exhaurientibus, cura
 antiphlogistica, venaesectionibus et salibus mediis
 adhibitis, curatione per inediam, salivationem et mer-
 curium; cujusmodi medicamina provectiori aetati
 tantum impediementi afferunt, ut quidem morbus ipse
 is sanetur, sed etiam marasmus adducatur. Merito
 gatur ille vir illustrissimus his medicamentis sapien-
 ter uti, nec inprimis salia media tamdiu, quam pos-
 sibile, in usum vocare monet: nam nihil digestionem
 magis impedire et omnia abdominis viscera debili-
 tare potest, quam usus purgantium longius protra-
 ctus ac saepius repetitus. —

Aetatis, ut jam supra diximus, non solum pro-
 vectioris est marasmus, sed etiam praematuri senii,
 cujus causa illi opposita esse potest, quod longae-
 ritatis mater est. Sic hodie saepe videmus senes
 triginta annorum omnibus veri senii characteribus
 praeditos: pili, colore amisso, albescunt, canescunt,
 excidunt; rigore, siccitate, inutilitate artuum, debili-

tate sensuum et omniam functionum tam nobiliorum quam inferiorum. Feminae atrophiam ventriculi saepe pius afficiuntur quam viri. In illis jam ventriculus in normali statu longior est et forma intestino magis simili, quam in his. Illa etiam alteratio gigni potest eo, quod epigastrium sexus sequioris, linte thoracem coërcentis, per totam vitam comprimitur. Mulieres, quae mature, ubi pubertas nondum perfecta erat, ad labores graviores impellebantur, quae mature et saepenumero liberos pariebant, jam incipiente decennio quarto vel prius marasmo senili subiectae videntur: ut omnino illi homines, qui magnos corporis labores, nec minus intentiones animi nimias et continuas subierunt. Continua tristitia et sollicitudo, melancholia, nocivae aëris constitutiones, fortuiti atque violenti morbi omnis generis, atque imprimis perniciosi et principium vitae graviter afficientes et naturalem humorum omnisque materiae animalis mixtionem indolemque insigniter commutantes; haemorrhagia chronica, blennorrhoea, diarrhoea, jactura seminis, salivae, sudores, nimii excessus in venere et onania, abusus potus spirituosius opii, ciborum salinorum, ne multa, vita sollicita, periculorum plena, omnibus flagitiis dedita, statum illum morbosum praemature afferre possunt: ita ut homo jam in tempore dimidio, imo etiam maturius aetatem, quae a natura ad vivendum est constituta triverit. —

Marasmus igitur senilis principio tantum habet locum suum in organo uno, unde tum se extendit sub conditionibus quibusdam. Eadem ratione, quae in tabe dorsali atrophia a cauda equina, in atrophia actantium a canali intestinali exit, marasmus senilis atrophiae ventriculi debet originem. De immutationibus, quae in ventriculo ipso spectantur, jam supra diximus. Ejus functio primo includitur, paulatim exstinguitur. Inquisitione dignum est, quales mutationes qualitas productorum secretionis ventriculi atrophici, pariter ac omnino organorum atrophie inest; verisimile quidem est, ut secreta qualitative mutantur eodem modo, quo eorum quantitas minuitur. Attamen hac de re nihil certi dicimus.

Febri adveniente atrophia ventriculi ad reliquum organismum transfertur. Febris, quae semper hectica, plurimum initio typum intermittentem induit, calor vespertinis apparet horripilatio, quam sequitur calor; sed mox cum hoc paroxysmo vespertino coniungitur alius matutinus, donec invicem sibi adpropinquet uterque, ita ut typus intermittens in remittentem transeat.

CAP. IV.

De exitu non multum dicendum est. Marasmus enim adducit hominem inevitabili modo ad mortem; vita tamen aegrotanti saepe complures per

annos produci potest. Certum anni tempus iis necem intendere videtur; plurimi enim illo morbo afflicti moriuntur autumno extremo et plerumque tempore nocturno. Aliquid simile observarunt medici etiam in aliis marasmi formis. Morbus saepe lentissime decurrit. Postremo malum fit eo lethale, quod aut febris tabificia aut hydrops accedit.

Prognosis est pessima, quoniam ille morbus radicitus sanari non potest et arti humanae solum conceditur, ejus vim frangere, aegri miseras minuere et vitam quamvis miseram de die in diem extendere. Prognosis in singulis casibus pendet inde, num aetas jam valde provecta sit, quamquam juniores homines saepe celerius interiisse quam seniores a multis confirmatur; tum ab gradu, in quo turbata sunt digestionis organa, ab vomitu et ab aliis symptomatibus. Pejorem vero ponimus, si adsunt symptomata, quae tunicam ventriculi mucosam esse inflammataam indicant, si vomitu reddita acerrima sunt gustu et dentes hebetant; pessimam autem, ubi typus febris intermittens paroxysmis gravibus in remittentem transierit, ubi hydrops accesserit.

CAP. V.

Hic non agemus de morbo sanando, sed tantum de modo, quo ars ejusmodi senibus succurrat, eorumque molestias leniat atque mitiget. Quemad-

modum in omnium omnino morborum curatione
 praecipue est providendum, ut causae, a quibus
 si sint profecti, arceantur ac propulsentur: ita
 quoque in marasmi tractandi ratione quam maxime
 hoc necessarium est, ut causae, quibus quidem ista
 affectio suam debet originem, quantum fieri potest,
 repellantur. Omnis curatio igitur eo tendat, ut quod-
 vis inutile virium vitalium dispendium praecaveatur,
 et vitae rationem et dietam instituamus, qua vires
 rigantur et reficiantur. Auxilia, quibus medicus
 his indicationibus satisfaciat, nunc exponemus. —

Status hujus affectionis temperaturam caloris
 externi majorem exigit. Justum gradum efficacis-
 simi illius stimuli ad excitandam virtutem vitalem
 multum valere sponte patet. Summa semper aëris
 puritas servetur; quae aëres mephiticos et vapores
 toxios eructant, aut oxygenium absorbent, ut fer-
 mentantia et putrescentia, omnia idcirco ex aegri
 vicinia removenda; aëri econtra ex regione sicca,
 arida, ex campis virentibus liber per fenestras et
 portas apertas, per ventilatores concedendus est
 aditus. Multum valet aëris temperati aprici, nec
 vero frigidi aut humidi haustus. Aeger solis radiis
 se exponere debet; calorem circa ipsum intendimus.
 In primis frigidioris climatis cum calidiore mutatio
 salubris est; igitur itinera in regionem australem

utilitatem magnam praebent. **P**iso prae ceteris **B**rasiliam laudat (1).

Victum ciborum medicus adaptet non solum vitae universae indoli, sed etiam, qua aeger gaudet facultati digestionis. Alimenta, quae capiunt patientes, partim calore externo fota sint, partim ipsa excitandi vi plenissima, modice condita, eupeptae simplicia: constent e jusculis, carne cochlearum ostreae edulis, jusculis cum conchis praeparatiss carne ovis, animalium juniorum minus pinguium vitulina, agnina, gallinacea, cibus farinaceis et pane bono. Cibos, quos nominant solidos, difficilis concoctu atque flatulentos omni studio fugiant. Quae magis digestio languet, eo minor illorum portio tantum eorum sumatur, ut reficiantur vires, non opprimantur. Tempus edendi solitum non sequatur aegrotus, sed vescatur, si fames urget, minore tamen portione.

Quod ad potum pertinet, vinum cum aqua praesertim Selterana mixtum convenit, optime **M**adeira, **M**alaga, **X**eres, **P**edro **X**imenes, ne multum vinum quodvis, quod nihil in se habeat acoris. Vinum enim est senibus idem ac infantibus lac, quippe quum digestioni faveat, corpus roboret, animumque exhilaret. Sed dolendum est, paucorum tantum

---

(1) Vid. de Indiae utriusque re nat. et med. L. I. pag. 12. Amstelodami 1658.

ellas ejusmodi nutrimenta praebere. Etiam lac se-
 libus commendatum, ut quo coeperint, eo desinant;
 pro autem convenit. Prodest et cerevisia bona,
 anglicana, Porter vocata.

Senes bene vestiti sint, rite calefacta eorum
 cubicula, lecti cubiculares bene comparati. Nec mo-
 tus muscularis minorem attentionem meretur. Se-
 nes, quatenus eorum vires permittunt, corporis mo-
 tionem neutiquam debent negligere: siquidem hac
 motione tum transpiratio insensibilis, tum excretio
 bilis et urinae mirifice juvatur. Motus vero sit
 moderatus, sine sudore, passivus magis quam activus.
 Viagria commoda, in curru vel equo ad mensuram
 virium instituantur. Postremo tempore frictiones
 solae sufficiunt. Senex desidia se non totum de-
 dat, sed tam operosus tantum sit, quam ad incita-
 tionem vitae requiritur: ne agat vitam nostratium
 senum. Denique assueto vitae ordini quibus-
 que sub adjunctis insistatur. Extraordinariae
 res evitentur. Saepissime enim senes, festum jubi-
 leum celebrantes, curae sic dictae gratulatoriae non
 plures dies supervixere (1).

---

(1) Audias hac de re beat. Hufeland sic disserentem:
 Zum Erstaunen ist es oft, wie sich die grösste Altersschwäche
 doch immer einige Zeit erhält, wenn nur Alles in seiner gewohn-
 en Ordnung und Folge bleibt. Der geistige Mensch ist wirklich
 zuweilen schon gestorben, aber die vegetative Menschenpflanze
 lebt noch einige Zeit fort; wozu freilich weit weniger gehört.

Firmarum partium rigori, perpetuo incressenti et altiores quasi radices agenti, obvenimus balneis et frictionibus. Balnea tepida egregie conveniunt, praesertim horis matutinis; majorem autem utilitatem suppeditant, si aquam ad balneum adhibueris mixtam aromaticis rebus, quia hoc modo illa materies quasi animatur et efficacior redditur. Huic fini cortex coriarius, alcohol, vinum, furfur, far tostum, sapo impendi possunt. Balneis frictiones leves saepiusque repetendas corporis, sicut inunctionem regionis ventriculi et tergi spiritu lavendulae, unguento nervino, aqua colonensi, pinguibus oleis absolvendam addo.

Aquas medicatas, Pyrmont, Gastein, Schlungenbad ad Rhenum, Schwalbach et alias, in usum vocare non est negligendum, quarum ope saepe virtus vitalis admodum imminuta sollicitatur et erigitur.

Quemadmodum animi moerores marasmodum augere, si non ipsi producere valent, ita animi senili exhilarationes illum minuunt et caducas vitae vires erigunt. Hic magna musicae virtus in usum trahenda, quae non solum auditus organon grate afficit, sed animo quoque tranquillitatem aut serenitatem et vim reddit. Solitudinis fuga, sensuum externorum grata occupatio, consortium cum amicis

---

Diese Lebensgewohnheit verursacht auch, dass der Mensch, älter er wird, desto lieber lebt." Cf. Hufeland's Makrobiotik T. II. pag. 289.

rationis usus, morum et religionis praesidia in
 auxilium vocanda sunt. Appetitus minutus aut
 ane dejectus revocatur et reficitur extractis ama-
 ris, rebus aromaticis, aqua melissae, cinnamomi, in-
 so calami aromatici. Quae tamen medicamina
 stomachum roborantia providenter administrentur,
 quod perfacile supra modum stimulare possunt.
 Quare piper, zingiber, sinapis, calamus, tinctura
 chinae composita cum intermissionibus et dosi parva
 dantur. Momenta proxima nos docent, num chinae,
 licenis islandici, quassiae, caryophyllatae, calami
 inhibito prodesse valeat. Debilitas fugax tollenda
 est liquoribus olfactoriis, inunctionibus in spinam
 mersi et in scrobiculum cordis aromaticis, infusis
 menthae piperitae et valerianae cum nonnullis gut-
 tibus liquoris anodyni vel aetheris.

Ad finem dissertationis perveniens, tantum non-
 nulla historice referam, quae de halitu et evapora-
 tione juniorum personarum hic dicenda sunt. An-
 tiquissimis jam temporibus credebatur, a corpore
 exivente partem vis vitalis in aliud posse transferri.
 Ex qua persuasione illa cura oriebatur, cui nomen
 theriacomicae et quae eo nititur, ut senes decre-
 ti halitu et evaporatione juniorum hominum efflo-
 rescentium denuo juvenescant. Davidi jam regi, ut
 bibliis sacris (1) legimus, suasisse dicuntur ejus

---

(1) Lib. reg. 1. Cap. 1. v. 1 — 4.

familiares vel medici, ut vires lapsas et calorem corporis perditum, dormiens longius tempus cum ancilla efflorescente, reficeret. Posterioribus temporibus medici, quum animadvertissent, vires juvenum cum senibus condormientium manifesto debilitari et flaccescere, senes contra magis vigere, magna cum utilitate hac tractandi ratione ad sanandos homines decrepitos uti coeperunt (1). Sic Boerhave consulem senem Amstelodami, intra duos juvenes dormire jussum, evidenter hilaritatem vigoremque recuperasse narrat. Ac merito illa severitas, qua juveniles vires attenuantur, prorsus evanuit.

Simili modo veteres insolatione ad vitam prolongandam utebantur (2), ad cujusmodi finem celeberrimus C. L. Hoffmann, senex factus, ad vesperam corpus suum contegi calefacta arena fluviali jubebat. Et profecto, si perscrutamur, quid halitus recenter incisorum animalium in artus debilitatos, quid animalia viventia in locos corporis dolore affectos imposita valeant, haec insolatio non rejicienda videtur. Verisimile est, illa in idea consistere magnum pretium, quod Graeci et Romani inspirationi spiritus validi constituebant.

---

(1) Galen., method. medendi Lib. VIII. Cap. 7.

(2) Horat. Epist. 1, 20, 24.

L I T E R A T U R A.

---

e Fischer, de senio ejusque gradibus et morbis. Erf. 1754.

Ch. Reil, Archiv für die Physiologie. Bd. IX. Heft I. 1809.

M. Drechsler, atrophiae infantum et marasmi senilis expositio et comparatio. Lipsiae 1810.

G. Vogel, diagnostische Untersuchungen. Bd. II. Casper's Wochenschrift für die gesammte Heilkunde. 1842. No. 37.

L. Schoenlein, allgemeine und specielle Therapie. St. Gallen 1841. Bd. 1.

Canstatt, die Krankheiten des höheren Alters und ihre Heilung. Bd. 2.

V I T A.

Ego Ernestus Julius Otto, fidei addictus
evangelicae, natus sum d. X. m. Maji anni h. 1777.
XVII. Dobraviae, vico apud Oppoliam, Silesiae
superioris oppidum sito, patre Ernesto et matre
Julia e gente Kanert, quos ut Deus maximus
perdiu incolumes mihi servare velit, in dies precor.
Primis literarum elementis Nimitii in schola privata
superintendentis Bock, viri doctissimi atque ma-
xime reverendi, cujus memoriam grato semper animo
recolo, imbutus, gymnasium Fridericanum Vra-
tislaviense petii, ubi per sex annos literis incubui.
Paschali anni XXXIX. tempore, maturitatis testimo-
nio instructus, almam literarum universitatem Vra-
tislaviae adii et ab Ill. Otto, t. t. rectore ma-
gnifico, civium academicorum numero adscriptus
apud Ill. Purkinje, t. t. decanum ordinis medici
maxime spectabilem, nomen dedi. Semestri aestivo
a. XLII. Vratislavia relictā, Berolinensem mus-
eorum sedem celeberrimam petii ibique Ill. Dieterici
penes quem illo tempore fascēs academici erant

Ill. Juengken, t. t. Decanus maxime spectabilis, viribus academicis me adscripserunt.

Per quadriennium audivi scholas hasce:

I. Philosophicas:

Mineralogiam apud Ill. Glocker, botanice generalem et plantas officinales apud Ill. Goepfert, zoologiam apud Ill. Gravenhorst, chemiam apud Ill. Mitscherlich, physice apud Ill. Pohl, logicam et psychologiam apud Ill. Thilo.

II. Medicas:

Anatomiam comparatam apud Ill. Barkow, chirurgiam, de fasciis rite applicandis et de instrumentis chirurgicis apud Ill. Benedict, therapiam generalem apud Cel. Eck, encyclopaediam ac hodegeticen medicinae et pathologiam generalem apud Ill. Henschel, historiam medicinae apud Ill. Glocker, de morbis syphil. et cutaneis apud Exp. Sensee, materiam medicam, politiam medicam et medicinam forensem apud Ill. Klose, artem obstetriciam cum theoreticam tum practicam apud Ill. Kluge, anatomiam corporis humani, historiam foetus et methodum sectionum forensium rite instituentiarum apud Ill. Otto, physiologiam et psychologiam physiologicam apud Ill. Purkinje, de arte formulas medicas rite concinnandi apud Ill. Remer sen., de morbis syphil. apud Cel. Remer jun., therapiam specialem et morbos psychicos apud Ill. Vendt.

In theatro anatomico per duo semestria hiemalia Ill. Otto, in clinicis tam medico quam chirurgico atque obstetricio Ill. et Cel. Benedict, Jueng-

ken, Remer, Schoenlein, Wolff duces mihi fuerunt.

Omnibus viris, quorum praelectionibus interfui, illustrissimis, celeberrimis, experientissimis, grates, quas ipsis summas debeo, hic publice profiteor, eorumque discipulum me fuisse semper gloriabor. Quamvis denique fausta et prospera iisdem viris eximiis ex animo candidissimo voveo, enixe orans, ut et suo me favore in posterum prosequi non dedignentur.

Jam vero tentaminibus, tam philosophico quam medico et examine rigoroso coram gratioso medicorum ordine, auspiciis Ill. Joan. Mueller, ejus ordinis t. t. decani spectatissimi, rite absolutissimo spero fore, ut, dissertatione thesibusque publice defensis, summi in medicina et chirurgia honores in me conferantur.

T H E S E S.

---

1. Quo major medicamentorum contra morbum copia, eo difficilior ejus medela.
  2. Si quid movendum, move.
  3. Sine menstruis nulla conceptio.
  4. Diaeta ac vitae agenda ratio in universum summa sunt corporis sani servandi medicamina.
-

NARROW GUTTERS

(1-2 CHARACTERS

LOST ON

SEVERAL PAGES)

